

Succes: al zes jaar is de beverrat tot de landsgrens teruggedrongen

Ellen van Norren (Zoogdierverseniging) & Dolf Moerkens (Unie van Waterschappen)

De beverrat (*Myocastor coypus*) is een zwaar gebouwd knaagdier met een brede, hoekige kop. Met zijn lengte van bijna een meter en een gewicht van maximaal twaalf kilo is de beverrat bijna tien keer zo groot als de muskusrat. Hij is in de 20ste eeuw uit Zuid-Amerika ingevoerd voor de bontkwekerij, en sindsdien hebben ontsnapte en losgelaten exemplaren zich in het wild kunnen voortplanten. De beverrat leeft in gebieden met water en een rijke oevervegetatie. In zachte winters kunnen beverratten zich vermeerderen, bij periodes met vorst wordt een slag aan de populatie toegebracht, zoals in 1997, 2012 en 2013. De beverrat staat op de Unielijst van Invasieve Exoten.

Bestrijding tot de landsgrens geslaagd

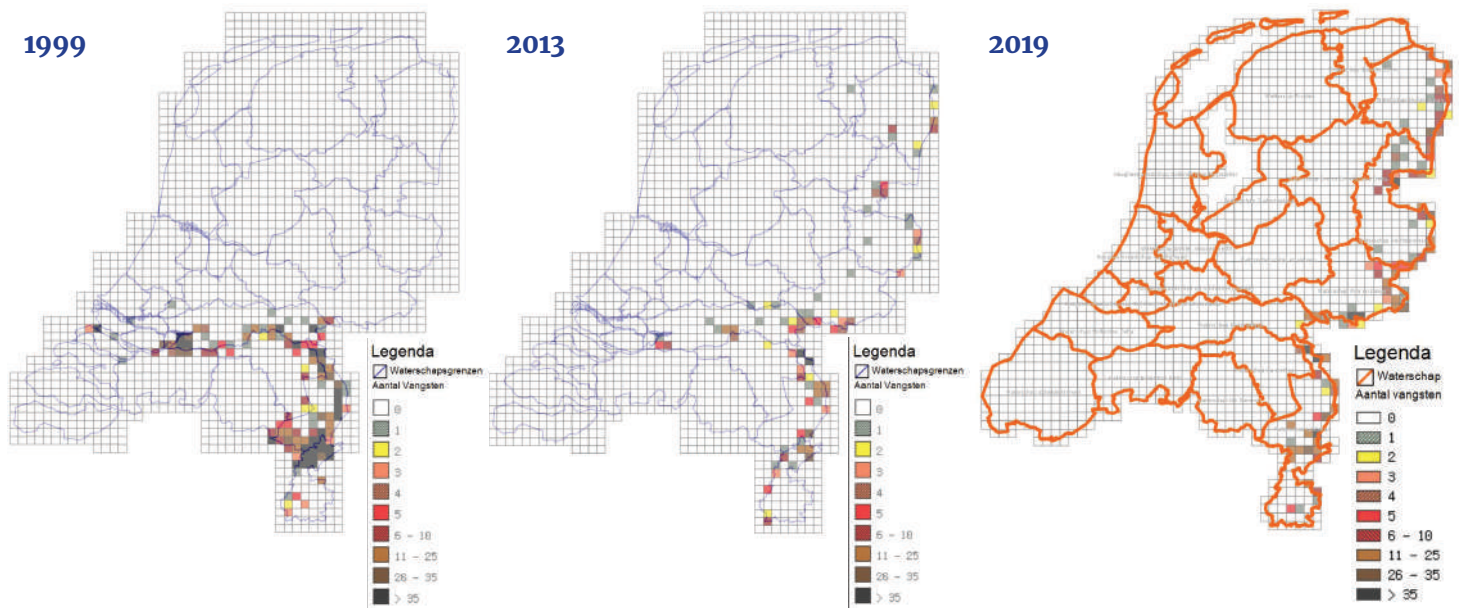
In 2001 heeft het Interprovinciaal Overleg (IPO) na advies van de Landelijke Commissie Muskusratbestrijding besloten de beverrat binnen 5 à 10 jaar tot de landsgrens terug te dringen. In figuur 2 is te zien dat de inspanning voor het vangen van beverratten is verplaatst van voornamelijk het rivierengebied en zijlopen (1999) naar het grensgebied en het rivierengebied (2013). Vanaf 2014 komen vangsten in het binnenland sporadisch voor: 95% van de vangsten in 2018 vond plaats in zogenaamde grensuurhokken (10 km van de grens), wat betekent dat de beverrat nu al zes jaar succesvol tot de landsgrens is teruggedrongen. Dit ondanks het feit dat door de zachte winters sinds 2014 de beverratpopulatie in Duitsland sterk is gegroeid, met als gevolg een aanhoudende instroom van beverratten naar Nederland. Zo werden er in alle jaren sinds 2015 circa 1.200 of meer beverratten gevangen, in 2016 zelfs bijna 1.900.

Vangen in Duitsland

De instroom van beverratten is vrijwel volledig afkomstig uit Duitsland, slechts enkele dieren lijken vanuit België het land binnengekomen te zijn. Het vangen van beverratten in Duitsland is effectiever, omdat veel van de kleinere waterlopen zich daar nog niet vertakt hebben en het zo eenvoudiger is om de dieren te vangen. Daarom worden sinds 2006 door Nederlanders beverratten gevangen in Duitsland. Dit blijkt effectief te zijn: met minder inspanning worden meer dieren gevangen. Er wordt gewerkt onder Duitse ontheffingen, maar nog niet in alle grensdelen is het vangen toegestaan.

Figuur 1. Beverrat. (Foto: Ellen van Norren)

Figuur 2. Vangsten van beverrat op uurhok/atlasblok-niveau in 1999, 2013 en 2018. (Bron: Unie van Waterschappen)

Vangen in Nederland

Ondanks de inspanningen in Duitsland, duiken er toch nog beverratten op in Nederland. Aan de hand van de locatie van de vangsten en het gedrag van de beverratten wordt getracht de migratieroutes te herleiden. Het overgrote deel van deze vangsten vindt plaats langs de grote rivieren (Rijn, Maas en IJssel). Deze dieren zijn moeilijk direct in de grenszone te vangen, omdat de rivieren in verhouding tot de beken erg breed zijn. Daarnaast zijn er dieren die de vangmiddelen langs beken en watergangen in de grenszone gepasseerd zijn en verder van de grens gevangen worden. Ook wordt sporadisch een dier gevangen dat is ontsnapt uit een dierentuin of is losgelaten.

Innovatie

Verdere innovatie is gericht op het verlagen van de inspanning van het vangen en het vergroten van de effectiviteit. Specifiek voor het vangen van (muskus- en) beverratten wordt in het kader van het Life MICA-project de smart vangkooi ontwikkeld. Dit is een kooi die dieren levend vangt en die voorzien is van beeldherkenning; de kooi sluit alleen als er een muskus- of beverrat in zit. Zit een ander dier, zoals een otter, bever of watervogel in de kooi dan valt de klep niet dicht, krijgt het dier geen stress en hoeft de bestrijder niet naar de kooi te gaan om het dier vrij te laten. Een andere innovatie is een cameraval die langszwemmende dieren vastlegt. Hiermee kan de bestrijding van invasieve exoten zoals de muskus- en beverrat gericht en dus effectiever plaatsvinden.

Geef waarnemingen van beverratten graag door op Telmee.nl of Waarneming.nl.

Figuur 3. Innovatie van vangmethoden en detectiekans in LIFE MICA project